

## Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>Kompensācija>Zaudējumu atlīdzības pieprasīšana no likumpārkāpēja Zaudējumu atlīdzības pieprasīšana no likumpārkāpēja

Spānija

### Kā es varu tiesvedības (kriminālprocesa) ietvaros pieprasīt zaudējumu atlīdzību vai cita veida kompensāciju/atlīdzību no likumpārkāpēja? Kam jāadresē šāds pieprasījums?

Spānijas tiesību aktos paredzēts, ka nodarīto zaudējumu atlīdzību parasti pieprasa kriminālprocesā, kurā tiek izskatīta gan civiltiesiskā atbildība, gan kriminālatbildība. Tādēļ vietējā krimināltiesā (*Juzgado de Instrucción*) piedāvā cietušajai pusei sākt civilprasību — cietusī puse var paziņot, vai vēlas prasīt kompensāciju kriminālprocesa ietvaros vai paturēt tiesības prasīt zaudējumu atlīdzināšanu civilā kārtā.

Ja cietusī puse izsaka vēlmi prasīt kompensāciju kriminālprocesa ietvaros, tā var izvēlēties, vai civilprasību tās vārdā ierosinās prokurors (tas tiks darīts arī tad, ja puse neizdarīs izvēli), vai arī tā iesniegs šādu prasību personīgi (saņemot atbalstu no jurista un pārstāvja tiesā).

Ja cietusī puse izvēlas prasīt zaudējumu atlīdzību ārpus kriminālprocesa, tai jāierosina civilā tiesvedība saskaņā ar šādas tiesvedības noteikumiem. Cietušais var iesniegt zaudējumu atlīdzības pieprasījumu tiesā vai nu personīgi, sniedzot paziņojumu, kad tam tiek piedāvāta iespēja iesaistīties tiesvedībā kā privātpersonai, vai ar rakstisku prasības pieteikumu, vai arī ar jurista vai tiesas pārstāvja starpniecību. Rakstiskais pieteikums nav obligāts: ja to neiesniedziet, civillietu un kriminālprocesu ierosinās prokurors.

Pieteikuma sagatavošanā jums var palīdzēt Noziegumos cietušo atbalsta biroji (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), kuri atrodas visos autonomajos apgabalos, gandrīz visos provinču centros un arī citās pilsētās; teroristisku nodarījumu gadījumā jūs varat saņemt palīdzību no Valsts augstākās tiesas Terora aktos cietušo informēšanas un atbalsta biroja (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

### Kurā kriminālprocesa brīdī man jāiesniedz pieprasījums?

Jūs varat iesniegt pieprasījumu jebkurā procesa posmā līdz tiesas sēžu sākumam. Vietējā krimināltiesā piedāvā jums iespēju iesniegt pieprasījumu izmeklēšanas posmā, tiklīdz tā uzzina par to, ka lietā ir cietusī puse.

### Kādu summu es varu prasīt un kā man tas jānorāda (jānorāda kopējais apmērs un/vai jānorāda atsevišķie zaudējumi, zaudētie ienākumi un procenti)?

Pieprasījumā jānorāda radušies zaudējumi, proti, summa. Pieprasījumam jāpievieno attiecīgie rēķini vai kvītis, kas apliecina prasījumu un ko vēlāk izskatīs tiesas eksperts.

### Vai šādiem pieprasījumiem ir īpaša veidlapa?

Nē.

### Kādi pierādījumi man jāiesniedz, lai pamatotu savu pieprasījumu?

Lai pamatotu zaudējumu atlīdzības pieprasījumu, jums jāiesniedz attiecīgie rēķini vai kvītis, kas to apliecina. Ja piesakāties juridiskajam atbalstam, jums būs jāsniedz pierādījumi par saviem ienākumiem un īpašumiem.

### Vai saistībā ar manu pieprasījumu būs jāmaksā tiesas nodeva vai citas maksas?

Nē.

### Vai pirms tiesvedības un/vai tās laikā varu saņemt juridisku atbalstu? Vai tas man ir pieejams, ja nedzīvoju valstī, kurā notiek tiesvedība?

Kā cietušajam, kas iesniedz prasību, jums ir tiesības no brīža, kad pirmo reizi sazināties ar iestādēm un amatpersonām, saņemt informāciju par to, kā saņemt juridiskas konsultācijas un aizstāvību, kā arī attiecīgā gadījumā par nosacījumiem bezmaksas konsultāciju un aizstāvības saņemšanai. Šādu informāciju jums nodrošinās arī Noziegumos cietušo atbalsta biroji.

Kad kā cietušais iesniedz prasību, jūs varēsiet iesniegt pieprasījumu par jūsu tiesību uz juridisko atbalstu atzīšanu tai amatpersonai vai iestādei, kas jūs informē par to, kā saņemt juridiskas konsultācijas un aizstāvību, kā arī attiecīgā gadījumā par konsultāciju un aizstāvības saņemšanu bez maksas. Šī amatpersona vai iestāde jūsu pieprasījumu kopā ar iesniegtajiem dokumentiem nodos attiecīgajai juristu asociācijai.

Pieprasījumu varat iesniegt arī Noziegumos cietušo atbalsta birojiem, kuri to nodos attiecīgajai juristu asociācijai.

Vispārīgi jūs kā cietušais, kas iesniedz prasību, varat vērsties juridisko konsultāciju dienestos, kas nodrošina tiesisko informāciju visiem iedzīvotājiem. Šo dienestu pakalpojumus katrā tiesu apgabalā organizē juristu asociācijas.

Lai tos izmantotu, jums jāaizpilda veidlapa, kas pieejama tiesās, Tieslietu ministrijā un citās valsts iestādēs, kā arī jāpierāda, ka jums ir nepietiekami finanšu līdzekļi. Pieteikums jāiesniedz juristu asociācijai attiecīgās tiesas apgabalā vai, ja kriminālprocess vēl nav sākties, tā apgabala tiesai, kurā jūs dzīvojat. Pēc kriminālprocesa sākuma jūs varat jebkurā laikā saņemt bezmaksas juridisko atbalstu, ja vien jūs kā cietušais klātienē piedalāties tiesas procesā.

Ja esat cietis ar dzimumu saistītas vardarbības noziegumā, juridiskā atbalsta saņemšanai līdzekļu nepietiekamība nav jāpierāda.

Juridiskais atbalsts jums ir pieejams arī tad, ja esat cietis terora aktā.

Noziegumos cietušie var Spānijā pieteikties juridiskajam atbalstam, ja tie ir jebkuras ES dalībvalsts pilsoņi un pierāda, ka viņiem trūkst līdzekļu.

Neatkarīgi no tā, vai jums ir līdzekļi tiesvedības sākšanai, jūsu tiesības uz juridisko atbalstu tiks atzītas un šāds atbalsts jums tiks nekavējoties sniegts visos procesos, kas ir saistīti ar jūsu cietušā statusu, izriet no tā vai notiek tā rezultātā, ja esat ar dzimumu saistītā vardarbībā, terora aktā vai cilvēku tirdzniecībā cietušais vai ja esat nepilngadīgs, vai ja jums ir garīga invaliditāte vai garīgās veselības traucējumi un jūs esat cietis no vardarbības vai ļaunprātīgas izturēšanās.

Šādas tiesības ir arī jebkāda veida atbalsta saņēmējiem gadījumos, kad cietušais ir gājis bojā, ja vien šie saņēmēji nav bijuši iesaistīti nodarījumā.

Juridiskais atbalsts tiks nodrošināts, ja jūs pēc sūdzības iesniegšanas vai lietas ierosināšanas vai pēc kriminālprocesa sākšanas atzīst par cietušo jebkurā no minētajiem noziegumiem. Cietušā statusu jūs saglabāsi līdz kriminālprocesa beigām vai līdz brīdim, kad pēc tiesvedības beigām tiks pieņemts notiesājošs spriedums.

Tiesības uz juridisko atbalstu tiek zaudētas, ja apsūdzētais tiek nepārsūdzami attaisnots vai ja tiesvedība tiek uz laiku apturēta vai izbeigta, jo trūkst pierādījumu par noziedzīgo nodarījumu. Tomēr līdz tam bez maksas saņemtā atbalsta izmaksas nav jāatmaksā.

Visos procesos, kas sākti saistībā ar jūsu cietušā statusu noteiktos noziegumos, un īpaši procesos, kuri attiecas uz dzimuma vardarbību, jums palīdzību sniegs viens un tas pats jurists, ja vien šādi būs iespējams pienācīgi īstenot jūsu tiesības uz aizstāvību.

Jums ir tiesības uz juridisko atbalstu, ja jūsu gada ienākumi un ģimenes māsaimniecības ienākumi nepārsniedz šādas summas:

pieteikuma brīdī spēkā esošā dažādiem mērķiem izmantojamā publisko ienākumu indeksa (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples* (IPREM)) divkāršu apmēru, ja neesat ģimenes māsasimniecības dalībnieks. IPREM ir indekss, ko nosaka ik gadu un izmanto, lai noteiktu dažādu pabalstu apmēru vai sliekšni noteiktu atbalstu vai tiesību iegūšanai un sabiedrisko pakalpojumu saņemšanai, pieteikuma brīdī spēkā esošā IPREM divarpus reižu apmēru, ja esat dalībnieks jebkāda veida ģimenes māsasimniecībā ar mazāk nekā četriem locekļiem, IPREM trīskāršu apmēru, ja jūsu ģimenes māsasimniecībā ir četri un vairāk cilvēki.

Ja jums kā cietušajam piešķirs juridisko atbalstu, jums nebūs jāapmaksā:

sākotnējā juridiskā konsultācija,

honorārs juristam un pārstāvim tiesā,

izmaksas, kas saistītas ar paziņojumu publicēšanu oficiālajos izdevumos,

iemaksas, kas tiek prasītas, iesniedzot noteiktu veidu pārsūdzības,

ekspertu atalgojums.

Papildus tam jums pienāksies 80 % atlaide no maksas par notāra pakalpojumiem un par zemesgrāmatas un komercreģistra izziņām.

#### **Kādos gadījumos krimināltiesā noraidītu vai atteiktos izskatīt manu prasību pret likumpārkāpēju?**

Vispārīgais princips paredz, ka **vardarbīgu noziegumu un dzimumnoziegumu** gadījumā tiesai ir jāpārbauda, vai ir noticis tīšs (apzināts) vardarbīgs noziegums vai dzimumnoziegums, un konstatējums jāfiksē tiesas lēmumā, ar kuru izbeidz kriminālprocesu. Šajā galīgajā tiesas lēmumā, ar ko izbeidz kriminālprocesu, ir skaidri jānorāda cēloniskā sakarība starp nodarījumu un ievainojumu vai kaitējumu veselībai, vai attiecīgā gadījumā nāvi.

Ar tiesas lēmumu, ar ko izbeidz kriminālprocesu, var arī uz laiku apturēt vai izbeigt tiesvedību.

Spānijas krimināltiesību akti nosaka, ka tiesvedību var uz laiku apturēt, ja tiesā izskatāmā nozieguma izdarīšana nav pienācīgi pierādīta vai ja tiek konstatēts, ka noziegums ticis izdarīts, bet nav pietiekama pamata apsūdzēt konkrētu(-as) personu(-as) par nozieguma izdarīšanu, līdzdalību noziegumā vai līdzvainību.

Tiesvedību var izbeigt, ja nav pamatotu iemeslu uzskatīt, ka tiesā izskatāmais nodarījums ir izdarīts, vai ja nodarījums nav uzskatāms par

kriminālnoziegumu, vai ja personas, ko tiesā kā nozieguma izdarītājus, līdzdalībniekus vai līdzvainīgos, ir atbrīvotas no kriminālatbildības.

**Teroristisku nodarījumu** gadījumā tiesai parasti ir jāizvērtē, vai saistībā ar nodarījumu pastāv civiltiesiska atbildība un kāds ir piemērojamajos tiesību aktos paredzētais kaitējums. Spānijas terorisma jomas tiesību aktos paredzēto atbalstu un pabalstus piešķir saskaņā ar principiem, kas noteikti Eiropas Konvencijā par kompensācijām vardarbīgos noziegumos cietušajiem.

#### **Vai es varu pārsūdzēt šādu lēmumu vai prasīt kompensāciju/atlīdzību kā citādi?**

Ja izmeklēšanas tiesnesis (tiesā vai tiesu iestādē) lemj slēgt lietu, proti, izbeigt tiesvedību, cietušais var iesniegt pārsūdzību ar nosacījumu, ka viņš ir klātienē piedalījies tiesvedībā un ka apsūdzība ir privāta.

Spānijas krimināltiesību akti nosaka, ka tiesvedību var uz laiku apturēt, ja tiesā izskatāmā nozieguma izdarīšana nav pienācīgi pierādīta vai ja tiek konstatēts, ka noziegums ticis izdarīts, bet nav pietiekama pamata apsūdzēt konkrētu(-as) personu(-as) par nozieguma izdarīšanu, līdzdalību noziegumā vai līdzvainību.

Tiesvedību var izbeigt, ja nav pamatotu iemeslu uzskatīt, ka tiesā izskatāmais nodarījums ir izdarīts, vai ja nodarījums nav uzskatāms par

kriminālnoziegumu, vai ja personas, ko tiesā kā nozieguma izdarītājus, līdzdalībniekus vai līdzvainīgos, ir atbrīvotas no kriminālatbildības.

**Vardarbīgu noziegumu un dzimumnoziegumu** gadījumā dažādu veidu atbalstam, kas tiek sniegts saskaņā ar tiesību aktiem, parasti var pieteikties tad, ja ir pieņemts tiesas lēmums, ar ko izbeidz kriminālprocesu un ko vairs nav iespējams pārsūdzēt. Lēmumu, ar ko noslēgts kriminālprocess, var pārsūdzēt noteiktā termiņā un tādā kārtībā, kā norādīts lēmumā.

#### **Ja tiesa man piespriedusi zaudējumu atlīdzību, kā varu panākt, lai likumpārkāpējs spriedumu izpilda, un kāda palīdzība man ir šajā saistībā pieejama?**

Ja likumpārkāpējs ir atzīts par daļēji maksātnespējīgu, valsts izmaksās visu atbalstu vai daļu no tā.

Valsts pārņems jūsu prasījuma tiesības pret pusi, kas nes civiltiesisko atbildību saistībā ar izdarīto noziegumu, līdz pilnam provizoriski vai galīgi noteiktā atbalsta apmēram, kas jums piešķirts kā cietušajam vai atbalsta saņēmējam.

Valsts var celt zaudējumu atlīdzības prasību pret pusi, kas nes civiltiesisko atbildību par noziedzīgo nodarījumu, lai prasītu pilnībā vai daļēji atmaksāt piešķirto atbalstu.

Šāda prasība attiecīgā gadījumā tiks realizēta administratīvajā piespiedu atlīdzības procedūrā, kuru īsteno, piemēram, šādos gadījumos:

ja ar galīgo tiesas lēmumu atzīts, ka noziegums nav noticis,

ja pēc atbalsta izmaksas jūs kā cietušais vai ar jums saistītie citi saņēmēji ir trīs gadu laikā pēc atbalsta piešķiršanas uz jebkāda pamata saņēmuši pilnu vai daļēju zaudējumu atlīdzību,

ja atbalsts iegūts, sniedzot nepatiesu vai apzināti nepilnīgu informāciju vai jebkādā citā krāpnieciskā ceļā, vai arī apzināti noklusējot apstākļus, kuru dēļ

atbalsta pieprasījums tiktu noraidīts vai piešķirtais atbalsts tiktu samazināts,

ja piespriedē kompensācija ir mazāka nekā provizoriski noteiktais atbalsts.

Šo prasību realizēs, valstij piedaloties kriminālprocesā vai civilprocesā, neskarot prokurora ierosinātu civilprasību.

Palīdzību cietušie var saņemt no attiecīgajiem Noziegumos cietušo atbalsta birojiem vai — teroristisku nodarījumu gadījumā — no Valsts augstākās tiesas

Terora aktos cietušo informēšanas un atbalsta biroja, kur tie saņems visu informāciju, kas noziegumos cietušajiem nepieciešama šādos gadījumos.

Noziegumos cietušo atbalsta biroji informēs par jums kā cietušajam pieejamo iespēju piedalīties cietumsoda piemērošanā un veiks jebkādus atbalsta pasākumus, kas nepieciešami, lai jūs varētu izmantot savas likumiskās tiesības.

Ja esat cietis terora aktā, Valsts augstākās tiesas Terora aktos cietušo informēšanas un atbalsta birojs norādīs uz informācijas avotiem, kuros varat uzzināt

visu par cietumsoda izpildi līdz tā pilnīgai izciešanai, jo īpaši gadījumos, kad piešķirti pabalsti vai kad notiesāto atbrīvo. Turklāt šis birojs saistībā ar izskatāmajām kompensācijas lietām jūs kā cietušo informēs par to, kā iegūt apliecinājumus par galīgajiem spriedumiem, rīkojumiem par nesaukšanu pie civiltiesiskās atbildības un citiem dokumentiem, kas nepieciešami likumā paredzētā atbalsta saņemšanai.

Lapa atjaunināta: 17/01/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.